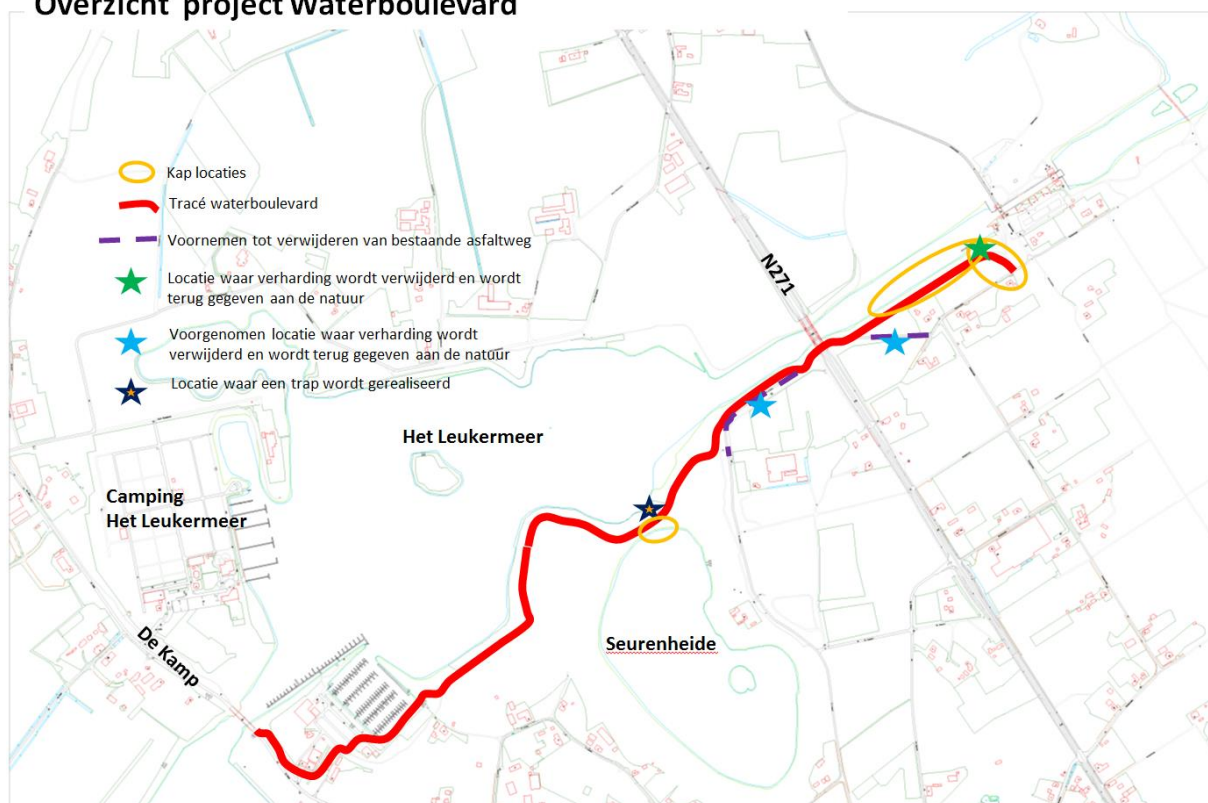

Ruimtelijke onderbouwing Waterboulevard – Maaspark Well, onderdeel trap

Overzicht project Waterboulevard

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1. Locatie trap.....	3
Hoofdstuk 2 Beleid en regelgeving	4
2.1. Beleidskaders en regels.....	4
2.2. Bestemmingsplan	6
Hoofdstuk 3 Conclusie	7
 Bijlagen	
Bijlage 1 Trapconstructie	8
Bijlage 2 Flora en Fauna onderzoek - Econsultancy	10

Hoofdstuk 1 Inleiding

De gemeente Bergen is van plan het project “Waterboulevard” te realiseren. De Waterboulevard is een recreatief wandel- en fietspad, lopend vanaf de sluis tussen het Reindersmeer en het Leukermeer, via de zuidzijde van het Leukermeer naar de Jachthaven Valckx.

Onderdeel van de Waterboulevard betreft de aanleg van een trapconstructie, tussen het Leukermeer en de zwemplas Seurenheide (zie bijlage 1 voor een gedetailleerde weergave van de constructie in combinatie met de ondergrond). De trap is naast een kwalitatief hoogwaardig landschappelijk element dat twee plassen met elkaar verbindt ook een recreatief element waarop mensen kunnen verblijven door bijvoorbeeld op te zitten of te picknicken.

De trap zal gebouwd worden op een fundering van palen, hierdoor ontstaat een constructie die als het ware boven het huidige maaiveld zweeft. Het dek van de trap zal in composiet worden uitgevoerd.

1.1. Locatie trap

Bij de bepaling van de locatie voor de trap is rekening gehouden met de aanwezige bomen. Gekozen is voor een locatie waarbij een minimaal aantal bomen gekapt hoeft te worden en waarbij de waardevolste bomen gehandhaafd blijven. Daarnaast is de locatie van de trap zodanig gekozen dat een zo optimaal mogelijke beleving en uitzicht op de twee wateren (Zwemplas Seurenheide en Het Leukermeer) ontstaat. De afmetingen van de trap (breedte van 16 meter) is gebaseerd op het grote verder lege talud aan de Leukermeerzijde (zie figuur 1, bijlage 1). Om de trap niet te laten wegvallen in het landschap aan de Leukermeer zijde, is een grote breedte van het object noodzakelijk. Door deze grote breedte bedekt de trap nagenoeg de volledige grasvlakte gelegen tussen de bosrand (aan de oostzijde) en de grote solitaire bomen (aan de westzijde). Hierdoor ontstaat een rustig landschapsbeeld wat de beleving van het landschap vergroot.

Figuur 1: Luchtfoto projectgebied, met de gele ster wordt de locatie van de trap aangeduid

Hoofdstuk 2 Beleid en regelgeving

2.1. Beleidskaders en regels

Provinciaal beleid & regelgeving	
Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL)	Toets / afweging
De planlocatie is op grond van het POL aangeduid als 'buitengebied' en grenst tegen de natuurzone 'zilvergroen' aan.	De provincie heeft 2 natuurzones in het leven geroepen en een landschapszone. De trap wordt niet gerealiseerd in één van deze zones. Er is dan ook geen provinciaal belang aanwezig. Het initiatief is passend.
Omgevingsverordening Limburg 2014	Toets / afweging
In de Omgevingsverordening Limburg 2014 heeft de Provincie regels vastgelegd op het gebied van milieu, wegen, water, grond, agrarische bedrijven, natuur, wonen en ruimte.	De Omgevingsverordening kent geen regels voor initiatieven in het 'buitengebied'. Zoals bij de toetsing aan het POL al is geconstateerd, er is geen sprake van een provinciaal belang. De Omgevingsverordening is niet van toepassing op dit project.
Gemeentelijk beleid & regelgeving	
Bestemmingsplan	Toets / afweging
In het bestemmingsplan Leuken Seurenheide (1994) is de beoogde locatie voor de trap bestemd tot dagrecreatiegebied en watersportgebied.	Het bouwplan in strijd is met het bestemmingsplan doordat de oppervlakte van de trap in strijd is met de regels.
Structuurvisie Maaspark Well	Toets / afweging
De gemeenteraad heeft in 2011 de Structuurvisie Maaspark Well vastgesteld. Binnen deze structuurvisie is een prominente plek gereserveerd voor de Waterboulevard. De Waterboulevard verbindt het Bezoekerscentrum aan het Reindersmeer met de te realiseren voorhaven aan de Maas.	De Waterboulevard wordt gezien als een attractieve recreatieve langzaam verkeer verbinding. Inmiddels is de (technische) uitwerking van de Waterboulevard een feit en dient het te worden gerealiseerd. De beoogde trap is een essentieel element binnen de Waterboulevard waarin een optimale beleving van beide plassen wordt beoogd. Het is daarmee passend binnen het gemeentelijk beleid.

Milieu- en omgevingsaspecten	
Bodem- en grondwaterkwaliteit	Toets / afweging
Bodem- en grondwaterkwaliteit dienen geschikt te zijn voor de beoogde ontwikkeling / functie.	De trap wordt boven op de grond geplaatst en is niet voor langdurig verblijf bedoeld. Bodemonderzoek is niet noodzakelijk.
Geluid	Toets / afweging
Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai is nodig indien nieuwe geluidgevoelige ontwikkelingen worden toegestaan binnen de zone van wegen. Of wanneer anderszins geluidbelasting in strijd kan zijn met een goede ruimtelijke ordening.	Voor de onderhavige situatie is geen sprake van nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden voor geluidsbronnen en/of geluidgevoelige functies. Een akoestisch onderzoek is daarom niet noodzakelijk.
Luchtkwaliteit	Toets / afweging
Luchtkwaliteitseisen volgens de Wet milieubeheer vormen in beginsel geen belemmering voor verlening van omgevingsvergunning als aan bepaalde	<u>Blootstelling</u> Gelet op het blootstellingscriterium behoeft de luchtkwaliteit enkel aan de uurgemiddelde norm voor stikstofdioxide (NO ₂) te worden getoetst. Uit

voorwaarden wordt voldaan.	het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) komt naar voren dat een overschrijding van de uurgemiddelde norm (vrijwel) niet voorkomt. <u>Bijdragen</u> Enkel in de aanleg fase kan worden bijgedragen aan luchtverontreiniging door emissie van fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂). Gelet op de aard en omvang van het project is deze bijdrage verwaarloosbaar of anderszins in niet betekenende mate. Nader onderzoek is niet nodig.
Water	Toets / afweging
Bij elke ruimtelijke ontwikkeling is de uitvoering van een watertoets verplicht.	Voor plannen boven de 2.000 m² aan verhard oppervlak dient afstemming te worden gezocht met het Waterschap. De toename van verhard oppervlak betreft 1200 m². Echter de trap wordt met een open constructie uitgevoerd waardoor de waterinfiltratie verzekerd blijft. Voor een klein deel valt de trap binnen het bergend regiem van de Maas. Doordat de trap op palen is gefundeerd is de afname van berging als gevolg van de trap ter plaatse van het gebied dat is aangewezen als bergend regiem minimaal.
Natuur	Toets / afweging
Het project dient getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming (soort- en gebiedsbescherming).	Er is een quickscan flora en fauna opgesteld (Bijlage 2) voor het hele traject van de Waterboulevard. De trap is geprojecteerd buiten het Natuurnetwerk Nederland en ook buiten het Natura2000 gebied. Ten aanzien van de trap is geconstateerd dat er vooraf duidelijkheid moet zijn over aanwezige nesten van roofvogels en eekhoorns. Indien die niet aanwezig zijn, mag worden verwacht dat er geen negatieve effecten zijn te verwachten op de aanwezige flora en fauna. In de omgeving fourageert een bever, hiervoor wordt een werkprotocol opgesteld. Uit deze scan is naar voren gekomen dat op basis van alleen de quick-scan niet is uit te sluiten dat er nestlocaties van vogels worden verstoord en dat het een potentiële leefomgeving voor de Levendbarende hagedis betreft. Geadviseerd is om hier nader onderzoek naar te doen. Het nader onderzoek m.b.t. de nestlocaties zal in december en januari plaatsvinden. Voor wat betreft de leefomgeving van de levendbarende hagedis, is in overleg met de ecooloog tijdens de vrijstellingsperiode maatregelen getroffen om het gebied ongeschikt te maken als overwinteringshabitat. Daarmee wordt voorkomen dat deze soort op de locatie van de beoogde trap in winterrust gaat. Het dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied is het gebied Maasduinen. De kortste afstand tussen het projectgebied en het gebied Maasduinen

	bedraagt 0,5 km. Gelet op de locatie, aard en omvang van het project en de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Maasduinen zijn verslechterende of significant verstorende effecten op de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied bij voorbaat uitgesloten.
Archeologie en cultuurhistorie	Toets / afweging
Bij bouwplannen is het noodzakelijk de gevolgen van het plan op de archeologische waarden te onderzoeken.	De trap wordt gebouwd in een zone dat een lage archeologische verwachtingswaarde heeft. Nader onderzoek is niet nodig.

2.2. Bestemmingsplan

In het bestemmingsplan Leuken Seurenheide (1994) is de beoogde locatie voor de trap bestemd als dagrecreatiegebied en watersportgebied. De oevers aan beide kanten van de trap (Zwemplas Seurenheide en Leukermeer) zijn aangewezen als landschapsoever waarbij tevens een natuuroever is toegestaan. In de nabije omgeving is een gebied met bijzonder reliëf aanwezig.

Watersportgebied: De gronden die daarvoor zijn bestemd dienen te worden gebruikt voor rustige watersport en aanverwante dagrecreatieve doeleinden alsmede voor het behoud, herstel en/of inrichting van de oevers met specifieke functies of waarden. Het realiseren van een trap waarbij sprake is van extensieve dagrecreatie is hiermee niet in strijd. De oppervlakte van de trap bedraagt 1200 m² en dat is strijdig met de bouwregels. Omdat de oeverlijn niet gewijzigd wordt en er geen oeverbeschoeiingen en kaden worden aangelegd is er geen aanlegvergunning als bedoeld in artikel 5.7 van de regels van het bestemmingsplan vereist.

Dagrecreatiegebied: Hier dient dagrecreatie plaats te vinden en ook mogen hier voorzieningen ten behoeve van dagrecreatief medegebruik worden gerealiseerd. Net als bij de bestemming watersportgebied overschrijdt de oppervlakte van de trap de bouwregels. Ten behoeve van het realiseren van de trap dienen er een aantal bomen en struiken te worden gekapt die geen bijzondere kwaliteit hebben. Deze kunnen worden geschaard onder normale onderhoudswerkzaamheden en normaal beheer en zijn niet aanlegvergunningplichtig.

Conclusie is dat het bouwplan in strijd is met het bestemmingsplan omdat de oppervlakte van de trap in strijd is met de regels.

Afwijken van het bestemmingsplan is mogelijk middels een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Er zijn geen binnenplanse afwijkingsmogelijkheden. Gelet op het gestelde in artikel 2.12, lid 1, sub a onder 3° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht kan buitenplans worden afgeweken van het bestemmingsplan. Voorwaarde hierbij is dat is voorzien in een goede ruimtelijke onderbouwing. Dit document voorziet in de benodigde ruimtelijke onderbouwing voor de trapconstructie aan de Waterboulevard.

Hoofdstuk 3 Conclusie

De gewenste ontwikkeling is in strijd met de regels van het vigerende bestemmingsplan 'Leuken-Seurenheide 1994' van de gemeente Bergen. Tegen de voorgenomen bouw van de trap bestaan uit ruimtelijk en stedenbouwkundig oogpunt geen bezwaren. De ontwikkeling past ruimtelijk-functioneel en qua vormgeving in het omliggende gebied.

Aan de voorwaarden, die zowel het Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid & regelgeving stellen wordt voldaan. Daarnaast blijkt uit de beoordeling van milieu- en omgevingsaspecten geen belemmeringen voor het realiseren van de trap. Er wordt geen schade toegebracht aan omringende natuur- of landschapselementen en –structuren, mits de adviezen uit de Quickscan Flora en Fauna wordt opgevolgd.

Op basis van het voorgaande wordt geconcludeerd dat de voorgenomen bouw van de trap aanvaardbaar en haalbaar is.

profielen zie tekening B08

17-7-2017
4-10-2018

wp ca. +11.10 (17-7-2017)
ca. +11.18 (04-10-2018)

vlonder naar toekomstige aanlegsteiger

trap-/bordesconstructie (door derden)

trap-/bordesconstructie

ontgraven tot +17.95

overgang hoogteverschil

ontgraven tot +17.95

8

Bijlage 2 Flora en Fauna onderzoek - Econsultancy

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

WATERBOULEVARD

TE BERGEN

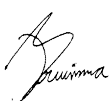

Ecologie

Rapportage quickscan flora en fauna

Waterboulevard te Bergen

Opdrachtgever	Gemeente Bergen Raadhuisstraat 2 5854 AX Bergen LB
Rapportnummer	7385.001
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	4 december 2018
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 0475 - 504961 swalmen@econsultancy.nl
Opsteller	ing. T. Bruinsma
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. R.J. Stoffer
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
	4.4 Houtopstanden	9
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	10
	5.1 Vogels	10
	5.2 Vleermuizen	11
	5.3 Overige zoogdieren	12
	5.4 Reptielen	14
	5.5 Amfibieën	14
	5.6 Vissen	15
	5.7 Ongewervelden	15
	5.8 Vaatplanten	15
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	16
	6.1 Broedvogels	16
	6.2 Algemene broedvogels	16
	6.3 Vleermuizen	17
	6.4 Overige zoogdieren	17
	6.5 Levendbarende hagedis en hazelworm	18
	6.6 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	18
	6.7 Overige soort(groep)en	18
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	19
	7.1 Natura 2000	19
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	20
8	HOUTOPSTANDEN	21
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	22

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Gemeente Bergen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ten behoeve van een omgevingsvergunning voor de voorgenomen ontwikkelingen in het kader van het project "Waterboulevard" te Bergen.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 1,3$ ha) is gelegen naast het Leukermeer, circa 4 kilometer ten zuiden van de kern van Bergen. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 202.503$, $Y = 397.940$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie (rode lijn).

De onderzoekslocatie bestaat uit het te verbreden fietspad dat gelegen is in een gebied dat wordt gekenmerkt door maasduinen. Het fietspad is voorzien van een halfverharding en loopt van De Kamp (westen) voorbij de Provinciale weg N271 tot aan de Bosserheide (oosten). Hier eindigt het fietspad aan het Nationale park de Maasduinen. De omliggende vegetatie bestaat voornamelijk uit dichte bosvegetatie waarin boomsoorten als grove den en vogelkers domineren. Op enkele delen van dit fietspad zijn zowel aan de linker als rechterzijde hellingen aanwezig welke overgaan in de oeverzones van het Leukermeer (noordzijde fietspad) en de oeverzone van het strandbad Seurenheide (zuidzijde fietspad). De hellingen zijn begroeid met open grasland afwisselend met bosschages waarin boomsoorten als grove den, ratelpopulier en zomereik domineren. De oeverzones van aangrenzende meren zijn begroeid met lisdodde, riet en gele lis.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie weergegeven. De figuren 3 t/m 11 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Reeds bestaand fietspad.

Figuur 4. Huidig fietspad met hellingen.

Figuur 5. Dichte bosvegetatie.

Figuur 6. Fietspad door eikenhakhout.

Figuur 7. Halfopen bosvegetatie.

Figuur 8. Grasland langs Leukermeer.

Figuur 9. Het Leukermeer.

Figuur 10. Open grasland Leukermeer.

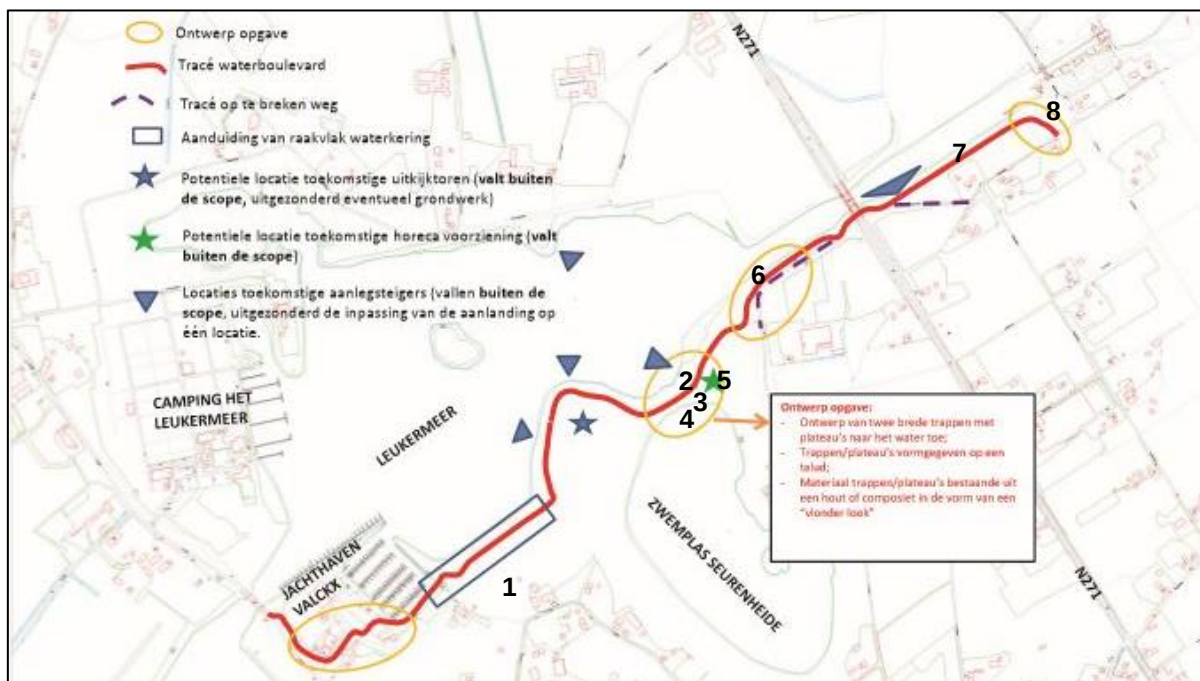

Figuur 11. Oevervegetatie strandbad.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De Gemeente Bergen is voornemens het reeds bestaande fietspad dat gelegen is tussen de uiterwaarden van de maas en het Nationale park de Maasduinen om te vormen tot een waterboulevard. Het aanwezige fietspad wordt hiervoor (op locaties waar dit mogelijk is) verbreed tot circa 2,75 meter. Langs dit fietspad worden gezien vanuit het westen naar het oosten verbijzonderingen gerealiseerd. Net ten oosten van de Jachthaven 't Leuken worden aan de noordzijde van het fietspad over een afstand van enkele tientallen meters aanwezige groenstructuren verwijderd zodoende zicht op het Leukermeer te verbeteren (nummer 1). Op het smalste deel tussen beide meren worden vanaf het fietspad trappen naar zowel het Leukermeer als de zwemplas Seurenheide gerealiseerd (nummer 2). De trap naar het Leendermeer kan in de toekomst worden aangesloten op een drijvende steiger (nummer 3). De trap naar de zwemplas Seurenheide verleent toegang tot stapstenen welke over enkele tientallen meters een route vormen langs de rietkraag (nummer 4). Ter hoogte van deze twee trappen is ruimte beoogd voor de realisatie van een horeca voorziening (nummer 5). Verder naar het oosten wordt vlak voor de N271 aan de noordzijde van het fietspad een bloemenweide gecreëerd met daarin picknickbanken (nummer 6). Aan de overzijde van de N271 wordt aan de noordzijde van het fietspad een struin pad aangelegd (nummer 7). Op het einde van het fietspad wordt een ontsluiting gerealiseerd op de doorgaande weg door circa 30 meter nieuw fietspad aan te leggen (nummer 8). In figuur 12 is een overzicht van de te realiseren verbijzonderingen weergegeven. In figuur 13 is een verbeelding van de toekomstige trappen en stapstenen weergegeven.

Ten behoeve van de verbreding van het fietspad en het realiseren van de verbijzonderingen zullen mogelijk enkele bomen gekapt worden, ondergroei verwijderd worden en grondverzet plaatsvinden. Onder de te kappen bomen bevinden zich onder andere zomereiken, Amerikaanse vogelkers en grove den.

Figuur 12. Overzicht van de te realiseren verbijzonderingen.

Figuur 13. Verbeelding van ontwerpogave trap plateau constructie Waterboulevard.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 12 augustus 2018. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Limburg opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep versturend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk,

genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel V) word de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het agrarische buitengebied kunnen dit zijn: huismus, gierzwaluw, roofvogels en uilen. Van deze soorten kunnen de huismus en de gierzwaluw op voorhand worden uitgesloten. Vanwege het ontbreken van bebouwing op de gehele onderzoekslocatie, kan redelijk worden uitgesloten dat deze soorten gebruik maken van de onderzoekslocatie.

Roofvogels en uilen

Mogelijk maakt de onderzoekslocatie deel uit van het foerageergebied van een roofvogel of uil. Door de beoogde bouw van trappen of komst van een horeca voorziening zal echter geen foerageergebied verloren gaan. Daarnaast is in de directe omgeving in het omringende bosgebied meer geschikt foerageerhabitat voor roofvogels en uilen aanwezig.

Op de onderzoekslocatie zijn grote bomen aanwezig, welke door soorten als sperwer, ransuil, buizerd en andere jaarrondbeschermd roofvogelsoorten gebruikt kunnen worden om in te nestelen. Vanwege het dichte bladerdek ten tijden van het veldbezoek en de grootte van het terrein konden niet alle bomen voldoende worden onderzocht op de aanwezigheid van potentiële jaarrondbeschermd nesten. Jaarrondbeschermd nesten van roofvogels kunnen tijdens werkzaamheden op de onderzoekslocatie een negatief effect ondervinden (zie hoofdstuk 6).

5.1.2 Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bomen en struiken zijn binnen de onderzoekslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst, fitis, tjiftjaf, turkse tortel en houtduif. Langs de waterkant kan aanwezige oeverbegroeiing gebruikt worden door watervogels als wilde eend, meerkoet, waterhoen om hier te broeden. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. Vanwege het dichte bladerdek ten tijden van het veldbezoek konden niet alle bomen voldoende worden onderzocht op de aanwezigheid van grote nesten.

Wel is op circa vijftientwintig meter ten zuiden van het te verbreden fietspad een boomholte aangetroffen die gebruikt kan worden door soorten als grote bonte specht, koolmees en pimpelmees (zie figuur 14). Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrondbeschermde status zouden moeten hebben.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

Figuur 14. Aangetroffen holte in grove den.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010) en NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is volledig onbebouwd en daardoor ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Potentiële verblijfplaatsen bevinden zich buiten de onderzoekslocatie, in de bomen grenzend aan de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

De bosrand welke gelegen is in de directe invloedssfeer van de toekomstige werkzaamheden bestaat grotendeels uit dunne bomen waarin tijdens het veldonderzoek geen spleten of oude spechtenholen zijn aangetroffen, die mogelijk kunnen dienen als potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen als watervleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis of ruige dwergvleermuis. Op grotere afstand van de onderzoekslocatie zijn mogelijk enkele bomen aanwezig die kunnen fungeren als verblijfplaats.

De bomen kunnen verblijfsmogelijkheden bieden in de vorm van holtes, spleten of loshangend schors, zowel in de zomer-, paar-, kraam en winterperiode. Verlaten spechtenholten of hollen die door rotting bij een afgebroken tak ontstaan zijn kunnen door vleermuizen gebruikt worden, met name als deze door rottingsproces naar boven toe zijn uitgerot (tertiaire holte).

Het is door de onderlinge afstand van de onderzoekslocatie tot het bos niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden als gevolg van het planvoornemen, mits de verlichting niet toe zal nemen.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De bosrand waar de verbreding plaatsvindt vormt een potentiële vliegroute voor vleermuizen. Door het planvoornemen kunnen potentiële vliegroutes worden verstoord. Dit kan worden voorkomen door de lijnvormige elementen hun aaneengesloten karakter te laten behouden en zorgen voor geen toename van verlichting, ook geen strooilicht.

De bosranden welke grenzen aan de onderzoekslocatie vormen een belangrijk leefgebied voor vleermuizen als foerageergebied, verblijfplaatsen in bomen en als vliegroute. Ondanks het behoud van de bosranden is het wel van belang dat deze natuurlijke grens van de onderzoekslocatie onverlicht blijft. Vleermuizen zijn namelijk zeer gevoelig voor verlichting (zie hoofdstuk 6).

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et. al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: eekhoorn, steenmarter, bever en das.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het dichte bladerdek niet goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten, zodat de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn niet kan worden uitgesloten (zie hoofdstuk 6).

Steenmarter

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Deze soort komt in de omgeving veelvuldig voor. Vanwege het ontbreken van bebouwing en geschikte boomholtes op de onderzoeks-

locatie kan het gebruik van de locatie als vaste rust- of verblijfplaats door de steenmarter worden uitgesloten. Het terrein kan wel deel uitmaken van het foerageergebied van de steenmarter.

De steenmarter is niet kieskeurig omtrent foerageermogelijkheden. Deze vindt zijn/haar voedsel zowel binnen als buiten stedelijk gebied. Daarbij is het leefgebied dusdanig groot dat er met betrekking tot de voorgenomen plannen zeker geen sprake zal zijn van het aantasten van essentieel leefgebied van de steenmarter. Daarnaast blijft de onderzoekslocatie ook in de toekomst geschikt als foerageergebied voor de steenmarter. In de omgeving is voldoende foerageerhabitat aanwezig. Negatieve effecten ten aanzien van de steenmarter zijn niet aan de orde.

Bever

In de omgeving van het Leukermeer komt de bever voor. Dit betreffen waarnemingen van foeragerende bevers. Gedurende het quickscan onderzoek zijn geen holen aangetroffen in de oever van deze soort nabij de ingreep. Wel is langs de oeverzone van de onderzoekslocatie op één enkele plek enkele vraatsporen van een bever waargenomen (zie figuur 15 t/m 16). Gezien de verkleuring van het hout betreffen dit oude vraat sporen. Doordat de werkzaamheden slechts op een enkele locatie tot aan de oeverzone plaatsvinden, is directe verstoring van een eventuele foeragerende bever uitgesloten. De bever gebruikt de oevers van het Leukermeer wel 's nachts als foerageergebied. Bij nachtelijk gebruik van het struinpad naast de oever, kan dan ook deels foerageerhabitat verstoord worden (zie hoofdstuk 6).

Das

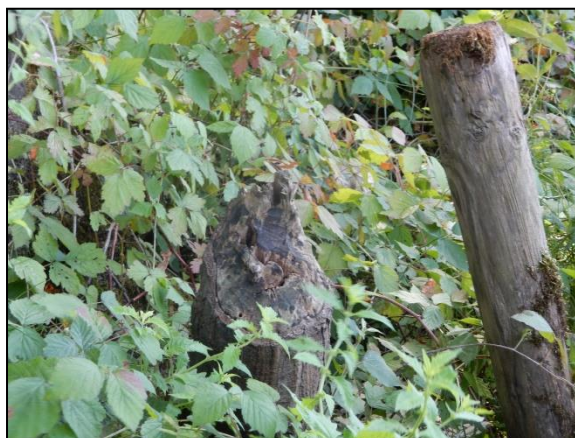
De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De onderzoekslocatie is door de aanwezigheid van reliëf en schuilmogelijkheden geschikt als vaste rust- en verblijfplaats door dassen. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Dassen zullen eerder hun leefgebied hebben in de nabij gelegen natuurgebieden en de aansluitende weilanden. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden is niet aan de orde.

Overige streng beschermde soorten

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Figuur 15. Aangetroffen vraatsporen bever (oud).

Figuur 16. Aangetroffen vraatsporen bever (oud).

5.3.2 Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, vos wezel, bunzing en hermelijn. Tijdens het veldonderzoek zijn er talrijke sporen, holen en pootafdrukken, van konijnen aangetroffen. Bij de voorgenomen kap en verwijdering van het groen kunnen dergelijke algemene soorten een negatief effect ondervinden (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van NDFF.nl komt in de omgeving van Bergen de hazelworm en de levendbarende hagedis voor. Dit zijn soorten van bossen, bosranden en heideterreinen. Doordat de bosrand en de bosrijke hellingen een dikke strooisellaag bevat en daarnaast verschillende takkenhopen aanwezig zijn, zijn volop schuilmogelijkheden aanwezig voor hazelworm en levendbarende hagedis (zie figuur 17). Dit in combinatie met het hogere taluddelen, dat zonplekken biedt, maakt dat de onderzoekslocatie deels geschikt is voor de levendbarende hagedis en hazelworm. Bij verwijdering van het struweel en strooisellaag kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten mogelijk verstoord en vernietigd worden (zie hoofdstuk 6).

Figuur 17. Geschikt leefgebied levendbarende hagedis en hazelworm.

5.5 Amfibieën

Volgens de verspreidingsgegevens van RAVON (2015) en NDFF zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie in het verleden de volgende soorten waargenomen: bruine kikker, gewone pad, en kleine watersalamander. In de omgeving van de onderzoekslocatie is daarnaast ook de Alpenwatersalamander waargenomen. Het Leukermeer en strandbad Seurenheide rondom de onderzoekslocatie vormen geen geschikt voortplantingswater voor beschermde amfibieën, mede vanwege de aanwezigheid van vissen. Een soort als gewone pad kan zich hier mogelijk wel in voortplanten.

In de bospercelen en heideterreinen verder weg in de omgeving zijn wel geschikte poelen voor beschermde amfibieën bekend. Vanwege de afstand tot de onderzoekslocatie en de aanwezigheid van geschikt landhabitat direct rondom de poelen is uitgesloten dat beschermde amfibieën de onderzoekslocatie gebruiken als landhabitat. Wel kunnen algemene soorten als gewone pad en bruine kikker de onderzoekslocatie als landhabitat gebruiken. Dergelijke algemene soorten kunnen bij verwijdering van het groen mogelijk verstoord worden (zie hoofdstuk 6).

5.6 Vissen

Het Leukermeer en strandbad Seurenheide waar werkzaamheden aan plaatsvinden vormt vanwege het ontbreken van stromend water en holle oevers geen geschikt habitat voor de kwabaal die in het maasduinengebied voorkomt. Daarbij zijn in de omgeving van Bergen geen overige beschermde vissoorten bekend. Verstoring van beschermde vissoorten is op voorhand uit te sluiten bij de ingreep. Wel kunnen in de rietkraag tot enkele meters in het meer algemene soorten als brasem, snoek, blankvoorn, zeelt en baars voorkomen. Deze zone es van de oever en het oppervlaktewater blijven in de huidige staat gehandhaafd, waardoor negatieve effecten ten aanzien van algemene vissoorten niet te verwachten zijn.

5.7 Ongewervelden

Libellen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van de beschermde libellensoort de beekrombout.

Het Leukermeer en strandbad Seurenheide waar werkzaamheden aan plaatsvinden vormt vanwege het ontbreken van stromend water en geschikte voortplantingsplekken geen geschikt habitat voor de beekrombout die in het maasduinengebied voorkomt. De beekrombout komt voor bij beken die een hoog zuurstofgehalte hebben en niet te rijk zijn aan nitraten en fosfaten. Negatieve effecten ten aanzien beschermde libellen zijn niet aan de orde.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als sleedoornpage (sleedoorn), iepenpage (iep) en kleine ijsvogelvlinder (kamperfoelie) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

5.8 Vaatplanten

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. De onderzoekslocatie bestaat uit een verhard pad, een wegberm en een bosrand. De meeste beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming komen niet voor in dit habitattype. Dit tezamen met het feit dat geen onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten waargenomen zijn in de directe omgeving maakt dat de aanwezigheid van beschermde plantensoorten redelijkerwijs kan worden uitgesloten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming optreden. dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Wanneer op de onderzoekslocatie bomen gekapt moeten worden, zal eerst een broedvogelcheck moeten plaatsvinden om de aanwezigheid van jaarrondbeschermde nesten van soorten als sperwer, ransuil en buizerd vast te stellen dan wel uit te sluiten.

Daarnaast geldt dat voor de nieuwbouw vastgesteld zal moeten worden of zich in de bomen binnen 75 meter van de geplande huisvesting nesten van roofvogels bevinden. Indien dit het geval is, is een mogelijk negatief effect aan de orde.

6.2 Algemene broedvogels

Voor de (algemene) broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Mocht het groen (deels) toch binnen het broedseizoen dienen te worden verwijderd dan zal vooraf een inspectie plaats moeten vinden om de aanwezigheid van broedgevallen uit te sluiten. In geval van het aantreffen van een broedgeval dient alsnog met de werkzaamheden gewacht te worden tot geen broedgevallen meer aanwezig zijn.

6.3 Vleermuizen

Voor vleermuizen geldt dat naast verblijfplaatsen ook aspecten als vliegroute en foerageergebied zijn beschermd. De bosrand waaraan de onderzoekslocatie grenst functioneren mogelijk als potentiële vliegroute. Daarnaast zijn er in de bosrand oude bomen aanwezig waarin zich mogelijk potentiële verblijfsmogelijkheden bevinden die door boombewonende vleermuizen kunnen worden gebruikt als verblijfplaats.

Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de verblijffunctie van vleermuizen is te voorkomen door de bosrand grenzend aan de onderzoekslocatie intact te laten en de verlichting op de bosrand niet toe te laten nemen. Mocht dit niet mogelijk zijn dan wordt geadviseerd om een protocolair vleermuizenonderzoek uit te voeren, zodat de functie van de bosrand als vliegroute kan worden vastgesteld dan wel kan worden uitgesloten.

Door de voorgenomen plannen kan (na de bouw van de horecavoorziening) de verlichting in de omgeving toenemen, waardoor de functionaliteit van de vliegroute voor vleermuizen langs de bosrand verloren kan gaan. Overtreding van de wet natuurbescherming kan worden voorkomen door maatregelen te nemen tegen verlichting op de potentiële vliegroute.

Geadviseerd wordt om tussen de horecavoorziening en de bosrand een buffer te creëren. Deze buffer bestaat uit een rand van boomkronen op minimaal 6 meter hoogte met daaronder een struweellaag. Afstand tussen aanplant en bestaande bosrand minimaal 10 meter breed met opgaande beplanting.

6.4 Overige zoogdieren

6.4.1 Eekhoorn

De eekhoorn valt binnen de Wet natuurbescherming onder de soorten waarvoor een periodieke provinciale vrijstelling geldt. Binnen de provincie Limburg geldt deze vrijstelling in de periodes maart – april en juli – november. Binnen deze periodes mogen eventuele nesten van de eekhoorn in te kapten bomen, mits deze op dat moment niet in gebruik zijn, verwijderd worden. Indien er op de onderzoekslocatie bomen gekapt worden, zal eerst een controle plaats moeten vinden op de aanwezigheid van eekhoornnesten.

6.4.2 Bever

Voor de bever geldt dat de realisatie van het struinpad, zonder het nemen van maatregelen, mogelijk kan leiden tot het verloren gaan van essentieel foerageergebied van de bever. Om te garanderen dat geen sprake is van het verloren gaan van essentieel foerageergebied tijdens en/of na de werkzaamheden wordt geadviseerd een ecologisch werkprotocol op te stellen om negatieve effecten ten aanzien van het foerageergebied van de bever te voorkomen en daarmee indirecte verstoring van de vaste rust- en verblijfplaats op voorhand uit te sluiten.

6.5 Levendbarende hagedis en hazelworm

Voor de levendbarende hagedis en hazelworm geldt dat bij verwijdering van de strooisellaag en ondergoei en graafwerkzaamheden mogelijk sprake kan zijn van verstoring en vernietiging van een vaste rust- en verblijfplaats. Indien de bovengenoemde werkzaamheden in de periode van 15 augustus tot 1 oktober uitgevoerd worden geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling in de provincie Limburg voor hazelworm en levendbarende hagedis waardoor versturende werkzaamheden zonder ontheffing mogen worden uitgevoerd.

Mocht het niet mogelijk om bovengenoemde werkzaamheden in de vrijstellingsperiode uit te voeren dan dient alsnog aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de aan- of afwezigheid van deze soorten, in respectievelijk de periode half april-eind mei of augustus-september (levendbarende hagedis) en hazelworm (juni-september).

6.6 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten algemene soorten zoogdieren en amfibieën als konijn, vos wezel, bunzing, gewone pad en bruine kikker geldt dat werkzaamheden waarbij groen wordt verwijderd mogelijk verstorend kan zijn. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen. Indien noodzakelijk dient een aanwezig dier zorgvuldig te worden verplaatst naar een geschikte locatie buiten het gebied waar de werkzaamheden plaatsvinden

6.7 Overige soort(groep)en

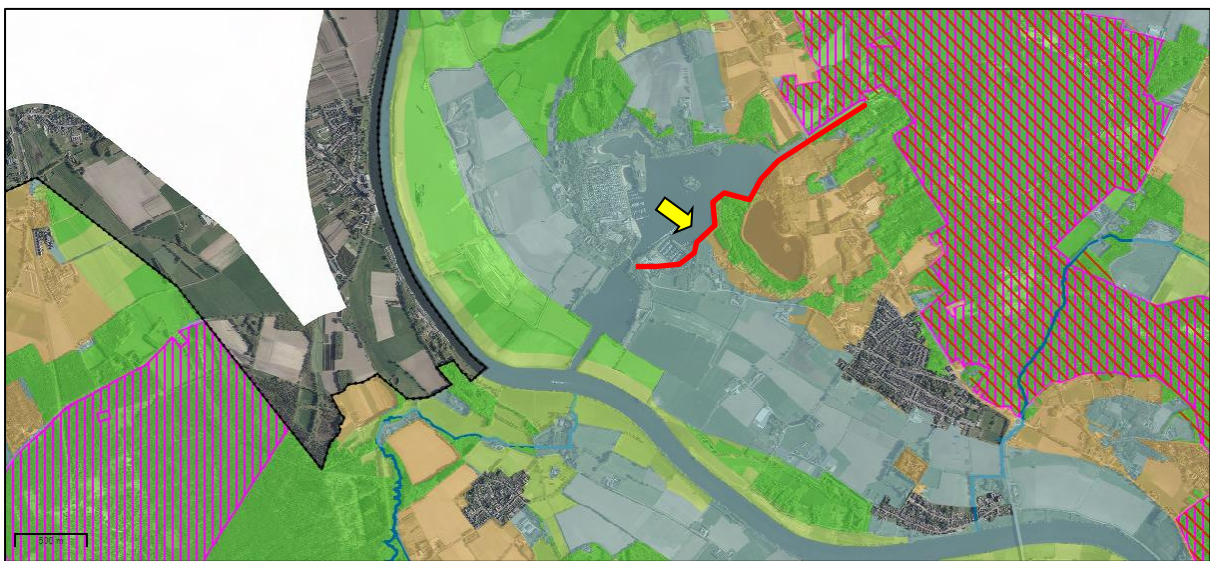
Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Maasduinen bevindt zich op circa 0,1 kilometer afstand ten noorden van de onderzoekslocatie (zie figuur 18).

Figuur 18. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000 (rood gearceerd).

De onderzoekslocatie ligt binnen de invloedssfeer van het Natura-2000 gebied Maasduinen. Indien er een effect te verwachten valt dan zal dit een extern effect zijn. Vastgesteld zal moeten worden of er op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, significante gevolgen kan hebben voor de aangewezen gebieden. Significante gevolgen bij Natura 2000-gebieden zijn gevolgen die in strijd zijn met de instandhoudingsdoelen van het gebied.

Voor een dergelijk onderzoek kan in eerste instantie worden volstaan met een zogenaamde "oriënterende fase". Uit het onderzoek zal moeten blijken welke van de onderstaande situaties aan de orde zijn:

- Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is.
- Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenoemde verslechterings- en verstoringstoets.
- Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt deel uit van het Natuurnetwerk. Het betreft natuur in de Goudgroene natuurzone. In figuur 19 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 19. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Initiatiefnemers van ingrepen binnen of in de directe nabijheid van het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijk situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels een zogenaamd “nee, tenzij-onderzoek” nader moeten worden onderzocht.

8 HOUTOPSTANDEN

In algemene zin is het mogelijk dat bij een voorgenomen ontwikkeling sprake is van het verloren gaan van houtopstanden die beschermd zijn conform artikel 4 van de Wet natuurbescherming. In een dergelijk geval kan er sprake zijn van een meldingsplicht en herplantplicht. In dit hoofdstuk wordt beschreven of bij de voorgenomen ontwikkeling mogelijk sprake is van een meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of vervolgstappen nodig zijn in kader van beschermde houtopstanden en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de herplantplicht noodzakelijk is.

Op de locatie zijn houtopstanden aanwezig die vallen onder artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. De te vellen houtopstanden zijn gelegen buiten de door de gemeente vastgestelde grenzen van de bebouwde kom van beschermde houtopstanden en vallen daarnaast niet onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming. Op de te vellen houtopstanden is een meldingsplicht en herplantplicht van toepassing. Voor de velling van de houtopstanden dient een melding gedaan te worden bij de provincie. Daarnaast dient herplant binnen 3 jaar plaats te vinden. Aangezien de herplant op dezelfde locatie kan plaatsvinden, is een ontheffing niet benodigd en kan volstaan worden met een melding en herplant binnen 3 jaar ter plaatse.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Gemeente Bergen een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Waterboulevard te Bergen.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen verbreding van het aanwezige fietspad en realisatie van verbijzonderingen. Ten behoeve van de verbreding zullen bomen gekapt worden, ondergroei verwijderd worden en grondverzet plaatsvinden.

Het onderzoek heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

De onderzoekslocatie is uitgesplitst in twee delen: verbreden fietsverbinding en aanleg trappen (zie tabel I en II). In de tabellen zijn op basis van de aanwezigheid van geschikt habitat op de locaties voor de verschillende soorten en soortgroepen weergegeven. In de tabellen is samengevat of de voorgenomen ingrepen verstorend kunnen werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabellen is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

ten behoeve van het verbreden van de bestaande fietsverbinding (tabel I) en de realisatie van trappen naar zowel het Leukermeer als de zwemplas Seurenheide (tabel II) mogelijk verstorend werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabellen is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid van plangebied verbreden bestaande fietsverbinding en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschied habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het kappen van bomen en verwijdering van struweel buiten het broedseizoen uitvoeren of indien deel binnen broedseizoen verwijderd wordt een check op afwezigheid van broedvogels.
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	nesten check benodigd naar nesten van jaarrond beschermde roofvogels en uilen
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	te voorkomen	Nee-	nee	aandacht voor verlichting bosrand
	vliegroutes	ja	te voorkomen	Nee-	nee	aandacht voor verlichting bosrand
Grondgebonden zoogdieren	eekhoorn	ja	mogelijk	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden van eekhoorn binnen de vrijstellingsperiode (maart - april en juli – november).
	bever	ja	mogelijk	nee	nee	om te garanderen dat ten behoeve van het struipad geen sprake is van het verloren gaan van essentieel foerageergebied tijdens en/of na de werkzaamheden wordt geadviseerd een ecologisch werkprotocol op te stellen.
	algemeen	ja	ja	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als konijn, egel, vos, wezel en bunzing.
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als bruine kikker en gewone pad.
Reptielen		ja, levendbarende hagedis en hazelworm	mogelijk	nee	nee	nee, mits verwijdering van ondergroei, strooisellaag en afgraving aan bosrand plaatsvinden in provinciale vrijstellingsperiode (15 augustus tot 1 oktober) uitgevoerd in 2018.
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		aangrenzend	mogelijk	ja	mogelijk	Natuurtoets noodzakelijk
Goudgroene en zilvergroeie natuurzone (natuurnetwerk)		aangrenzend	mogelijk	ja	nee	vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland noodzakelijk. Advies is om in eerste instantie in overleg te treden met Provincie Limburg
Houtopstanden		ja	mogelijk	ja	mogelijk	op eventueel te vellen houtopstanden is een meldingsplicht en herplantplicht van toepassing

Tabel II. Overzicht geschiktheid plangebied trappen Leukermeer en zwemplas Seurenheide en vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	Nee	nee	het kappen van bomen en verwijdering van struweel buiten het broedseizoen uitvoeren of indien deel binnen broedseizoen verwijderd wordt een check op afwezigheid van broedvogels.
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	Ja	afhankelijk van nader onderzoek	nesten check benodigd naar nesten van jaarrond beschermde roofvogels en uilen
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	te voorkomen	nee	nee	aandacht voor verlichting bosrand
	vliegroutes	ja	te voorkomen	nee	nee	aandacht voor verlichting bosrand
Grondgebonden zoogdieren	algemeen	ja	ja	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als konijn, egel, vos, wezel en bunzing.
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als bruine kikker en gewone pad.
Reptielen		ja, levend-barende hagedis en hazelworm	mogelijk	nee	nee	nee, mits verwijdering van ondergroei, strooisellaag en afgraving aan bosrand plaatsvinden in provinciale vrijstellingsperiode (15 augustus tot 1 oktober) uitgevoerd in 2018.
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000		-	-	-	-	-
Goudgroene en zilvergroeene natuurzone (natuurnetwerk)		aangrenzend	mogelijk	ja	nee	vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland noodzakelijk. Advies is om in eerste instantie in overleg te treden met Provincie Limburg
Houtopstanden		-	-	-	-	-

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan dient voor uitvoering van de plannen duidelijkheid te zijn verkregen omtrent het gebruik van de onderzoekslocatie door ransuil, sperwer, buizerd, eekhoorn, bever, hazelworm, levendbarende hagedis. Ten aanzien van overige broedvogels geldt dat overtreding op voorhand kan worden voorkomen door buiten het broedseizoen begroeiing te verwijderen. Verder dient te allen tijde de algemene zorgplicht in acht te worden genomen.

De bosrand waaraan de onderzoekslocatie grenst functioneert mogelijk als potentiële vliegroute voor vleermuizen. Daarnaast zijn er in de bosrand oude bomen aanwezig waarin zich mogelijk potentiële verblijfsmogelijkheden bevinden die door boombewonende vleermuizen kunnen worden gebruikt als verblijfplaats. Overtreding van de wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen en potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen in bomen, kan worden voorkomen door de bosrand grenzend aan de onderzoekslocatie intact te laten en geen oude bomen met holtes, spleten of loshangend schors te verwijderen en de verlichting op de bosrand niet toe te laten nemen.

De onderzoekslocatie is gelegen nabij gebieden van het Natuurnetwerk Nederland en Natura2000. Geadviseerd wordt om in eerste instantie in overleg te treden met bevoegd gezag (Provincie Limburg) en eventueel indien benodigd een nader effectenonderzoek op te stellen.

Aanbevelingen

Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de vliegroute en foerageergebied van vleermuizen is te voorkomen door maatregelen te nemen tegen verlichting op de potentiële vliegroute. Geadviseerd wordt om het fietspad te verlichten met speciale verlichtingsarmaturen waarbij geen strooielicht ontstaat of zoveel mogelijk wordt voorkomen. Aanbevolen wordt om lage (0,5 meter hoog) verlichtingsarmaturen te plaatsen zodat alleen de halfverharding wordt verlicht.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied *, periode 2008-2018

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J. Thissen, K. Canters, & J. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Literatuur Limburg

Akkermans, R.W., R.A.J. Pahlplatz & K. Veling 2001. Dagvlinders in Limburg, verspreiding en ecologie 1990-1999. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Crombaghs, B.H.J.M., R.W. Akkermans, R.E.M.B. Gubbels & G. Hoogerwerf (red.) 2000. Vissen in Limburgse beken. De verspreiding en ecologie van vissen in stromende wateren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Hermans, J.T., R.W. Akkermans, F. Mertens, J. van der Weele & H.W.G. Heijligers 2004. Werkatlas libellen in Limburg. Inventarisatiegegevens periode 1977-2003. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

Huizinga, C.E., L.S.G.M. Verheggen & R.W. Akkermans 2005. Werkatlas zoogdieren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

Huizinga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen 2010. Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Hustings, F., J. van der Coelen, B. van Noorden, R. Schols & P. Voskamp 2006. Avifauna van Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

www.limburg.nl (NNN en beschermde gebieden in Limburg)

www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofoever, gestreepte waterroofoever, heldenbok, juchtleerkever, oeveeraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoorn

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmstij, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpessuspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijtjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttorten of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, komavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekliede ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dregs, echte gamander, franjementiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: a) Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; b) Houtopstanden op erven of in tuinen; c) Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; d) Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; e) Kweekgoed; f) Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; g) het dunnen van een houtopstand; h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst; 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. 3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

